

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

*

Ένας απολογισμός της μάχης του δημοψηφίσματος απαιτεί, καταρχήν, μια ορισμένη εκτίμηση της διάταξης με την οποία τα αντίπαλα στρατόπεδα εισήλθαν σε αυτή. Ας δούμε λοιπόν πως διαμορφώνεται η "γραμμή του μετώπου" τη στιγμή της έναρξης αυτής της μάχης στις 28 Ιούνη, ημέρα προκήρυξης του δημοψηφίσματος από την κυβέρνηση.

Στην πλευρά του εχθρού, η τρόικα (ΕΕ, ΕΚΤ, ΔΝΤ), παρά τις επιμέρους αποκλίσεις σε ζητήματα τακτικής, εμφανίζεται συμπαγής και σε θέση επίθεσης. Ο στρατηγικός της στόχος για το "ελληνικό ζήτημα" παραμένει ένας: η εμπέδωση των πολιτικών υποτίμησης της εργατικής τάξης και η εμβάθυνση της πολυεπίπεδης -οικονομικής, πολιτικής και στρατιωτικής- εξάρτησης της χώρας. Με τη δύναμη πυρός που της εξασφαλίζει η ισχύς των κεφαλαίων που εκπροσωπεί, έχει ήδη διασπάσει και την τελευταία "κόκκινη γραμμή" της κυβέρνησης, εξωθώντας την να αποδεχτεί ως βάση διαπραγμάτευσης μια ανεπίσημη πρόταση του προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (τη λεγόμενη πρόταση Γιούνκερ). Μετά από πέντε μήνες "σκληρών διαπραγματεύσεων", που σφραγίζονται από διαδοχικούς σταθμούς κυβερνητικής υποχώρησης, ένα τυπικό μνημόνιο 47 σελίδων γίνεται πλέον επίσημη ελληνική θέση.

Την ίδια στιγμή, η εγχώρια αστική τάξη με τον κίνδυνο του υποβιβασμού της (GREXIT) στον ευρωπαϊκό -και κατ' επέκταση και παγκόσμιο- καπιταλιστικό καταμερισμό πιο απειλητικό από ποτέ, προσδίδει στην διαπραγμάτευση μια διάσταση υπαρξιακή. Η παραμονή στο σκληρό πυρήνα της Ε.Ε, την ΟΝΕ, βασική στρατηγική της ελληνικής αστικής τάξης πάνω στην οποία έχτισε τις προηγούμενες δεκαετίες την οικονομική και πολιτική της ηγεμονία, αμφισβητείται πλέον σθεναρά από τους ίδιους της τους "εταίρους". Με το βασικό της πυλώνα, το χρηματοπιστωτικό της σύστημα, να παραμένει τεχνητά εν ζωή από τις περιοδικές ενέσεις ρευστότητας που του χορηγεί ο έκτακτος μηχανισμός παροχής ρευστότητας (ELA) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, τους βασικούς οικονομικούς δείκτες σε ύφεση και με το παραδοσιακό πολιτικό της προσωπικό στα όρια της χρεοκοπίας, η ελληνική αστική τάξη δεν μπορεί να προσβλέπει στις διαπραγματεύσεις σε κάτι περισσότερο από την ίδια της την επιβίωση. Και για να την πετύχει, είναι διατεθειμένη, όπως ακριβώς έκανε και στα δύο προηγούμενα μνημόνια και γενικότερα όπως κάνει πάντα στην ιστορία της, να θυσιάσει το λαό και την εργατική τάξη. Απαιτεί λοιπόν, χρησιμοποιώντας κάποιες από τις πολλές δυνατότητες οικονομικής και κοινωνικής τρομοκράτησης που διαθέτει, μια συμφωνία εδώ και τώρα. Μια συμφωνία ανεξαρτήτου κόστους, που θα της εξασφαλίζει βραχυπρόθεσμα την οικονομική της αιμοδοσία και μακροπρόθεσμα την προοπτική μιας -αναιμικής έστω- ανάκαμψης.

Στο ίδιο στρατόπεδο πάντα, ο κρατικός μηχανισμός, παρά το σχετικό αποσυντονισμό που υπέστη το πρώτο διάστημα από την κυβερνητική αλλαγή της 25ης Γενάρη, βρίσκεται, παραμονές του δημοψηφίσματος, σε πλήρη διάταξη μάχης, απόλυτα ευθυγραμμισμένος με τις επιταγές των εντολοδόχων του (του ιμπεριαλισμού και της αστικής τάξης). Άλλωστε καμιά κυβερνητική παρέκκλιση από τις αστικές και ιμπεριαλιστικές προσταγές -πόσο μάλλον μια πρακτικά μηδενική όπως ήταν αυτή της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ- δε θα ήταν ποτέ δυνατό να αμφισβητήσει τα απαράγραπτα δικαιώματα κυριότητας που διατηρεί επί του κράτους η αστική τάξη, επομένως και ο ιμπεριαλισμός, μιας και αναφερόμαστε σε μια εξαρτημένη αστική τάξη όπως η ελληνική. Το αστικό κράτος αποτελεί το κατεξοχήν εργαλείο κυριαρχίας της αστικής τάξης και ως τέτοιο υπόκειται σε εγγενείς ταξικούς καθορισμούς, τους οποίους κανένας πολιτικός διαχειριστής του δεν θα μπορούσε ποτέ να αμφισβητήσει ουσιαστικά, αν προηγουμένως δεν επιχειρούσε να τους συντρίψει. (Τότε όμως δε θα μιλάγαμε για μια κυβέρνηση τύπου ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ αλλά για ένα άλλο, τελείως διαφορετικό πολιτικό μόρφωμα, που θα προέκυπτε από εντελώς διαφορετικές διεργασίες).

Περνάμε έτσι στην τέταρτη και τελευταία ψηφίδα του πάζλ που συνθέτει την εικόνα του στρατοπέδου του ταξικού εχθρού, στον πολιτικό διαχειριστή του αστικού κράτους, τη συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ. Παγιδευμένη στην αντίφαση ανάμεσα στην αντιμνημονιακή ρητορική από τη μια, και στην αποδοχή του πλαισίου της ιμπεριαλιστικής εξάρτησης της χώρας από την άλλη, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ ήταν επόμενο να συναντήσει σύντομα τα όρια της διαπραγματευτικής της πολιτικής. Πέντε μόλις μήνες μετά τις εκλογές της 25ης Γενάρη, τον Ιούνη του 2015, το σύνολο των προεκλογικών και προγραμματικών της διακηρύξεων αποτελεί κενό γράμμα και η όποια διαπραγματευτική της τακτική εξαντλείται στην κατά το δυνατόν ελάφρυνση του τρίτου μνημονίου που μοιάζει αναπότρεπτο. Έτοιμη να φορέσει το καινούριο μνημονιακό της κοστούμι, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ επιδίδεται πλέον απεγνωσμένα σε κινήσεις εντυπωσιασμού προς κατευνασμό της κομματικής και εκλογικής

της βάσης. Κινήσεις που κορυφώνονται με την απόσυρση της διαπραγματευτικής ομάδας από τις Βρυξέλλες στις 14 Ιούνη, μόλις γίνεται αντιληπτό ότι η πρόταση Γιούνκερ δεν αποτελούσε για τους δανειστές παρά μόνο μια εναρκτήρια βάση διαπραγμάτευσης, πάνω στην οποία έπρεπε να προστεθούν πλήθος νέων ρυθμίσεων με έμφαση στα εργασιακά, το ασφαλιστικό και τις ιδιωτικοποιήσεις -η λεγόμενη πρόταση Γιούνκερ plus.

Το διαφανόμενο αδιέξοδο ανάμεσα σε κυβέρνηση και δανειστές πυροδοτεί εξελίξεις: οι δανειστές μιλούν πλέον ανοιχτά για "GREXIT", η αστική τάξη έντρομη εντείνει την τρομοκρατία της, φτάνοντας στο σημείο να δημιουργεί ακόμα και κίνημα δρόμου (τους Μένουμε Ευρώπη), ενώ η κυβέρνηση, σε εμφανές αδιέξοδο, καταφεύγει σε δημοψήφισμα, εκτινάσσοντας στα ύψη την οικονομική και πολιτική αστάθεια.

*

Απέναντι σε αυτή την πολύ συγκεκριμένη θέση μάχης που λαμβάνει ο ταξικός εχθρός, το ανταγωνιστικό κίνημα αντιπαράσσει την αμηχανία του. Ένα τμήμα του, (σχήματα αριστερού ευρωκομμουνισμού, χώρος του "δικαιωματισμού"), εγκαταλείποντας κάθε στρατηγική αναφορά στο όνομα της -αντιμνημονιακής- τακτικής, έχει μετατραπεί σε ουρά της κυβερνητικής πολιτικής. Δέσμιος του διαχρονικού ρεφορμισμού του, τον οποίο συμπυκνώνει η θέση "της βαθμιαίας μεταβολής των ταξικών συσχετισμών από τα μέσα" (είτε αυτό το μέσα είναι η ΕΕ, το αστικό κράτος, η κυβέρνηση), το τμήμα αυτό συνειδητά ή ασυνειδητά παραβλέπει το πολιτικά στοιχειώδες: ότι όλα τα παραπάνω δεν αποτελούν κάποια ουδέτερα πεδία πάλης, αλλά την υλική συμπύκνωση συγκεκριμένων ταξικών στρατηγικών. Μιλώντας ειδικά για την ΕΕ, είναι οι ίδιες οι καταστατικές της συνθήκες που καθιστούν αδύνατη τη μετατροπή της σε κάτι το διαφορετικό, σε κάτι που θα χαρακτηρίζεται από πολιτικές αναδιανομής εισοδήματος ή αναδιρθώσεις που θα περιόριζαν τις περιφερειακές ανισότητες. Μοιραία λοιπόν, μια πολιτική που αποσυνδέει τον αντιμνημονιακό αγώνα από την ρήξη με την ΕΕ και το κεφάλαιο, θα οδηγήσει τους εκφραστές της στην ενσωμάτωση, πού αλλού, στον κατεξοχήν φορέα αυτής της πολιτικής, τον κοινοβουλευτικό και -από τις 25 Γενάρη- κυβερνητικό Σύριζα.

Την ίδια στιγμή, ένα άλλο μαζικότερο τμήμα του κινήματος, που φτάνει από την παραδοσιακή κομμουνιστική αριστερά ως τον αναρχικό χώρο, εμφανίζει, παρά το δυναμισμό και την αγωνιστικότητα του, τάσεις φυγής από τον καθεαυτό πολιτικό -ταξικό- αγώνα. Στο όνομα μιας κακώς εννοούμενης καθαρότητας, που αρνείται στο όνομα των "καθαρών" ταξικών και επαναστατικών στόχων τους τακτικούς στόχους ρήξης με τον ταξικό εχθρό, οι δυνάμεις αυτές αδυνατούν να εντοπίσουν τις αιχμές που προβάλλει η συγκυρία και να χαράξουν ως εκ τούτου επαναστατική τακτική, άρα και στρατηγική. Γιατί όταν επιχειρείται η προσέγγιση της συγκυρίας και των συγκεκριμένων ερωτημάτων που αυτή θέτει με όρους αποκλειστικά στρατηγικούς, όταν τελικά όλοι οι στόχοι ρήξης με την αστική τάξη και τον ιμπεριαλισμό μεταφέρονται προς επίλυση την επαύριον της κοινωνικής επανάστασης, τότε το μόνο που τελικά επιτυγχάνεται είναι να χάνεται ο παλμός της ιστορικής στιγμής, η αίσθηση της οποίας εξασφάλιζε διαχρονικά στα κινήματα την ανεξαρτησία τους έναντι της αστικής πολιτικής.

Η ταύτιση της τακτικής με τη στρατηγική, κλασικό δείγμα "ανυπομονησίας", που τόσο ταλάνισε το ελληνικό επαναστατικό κίνημα, (με πιο χαρακτηριστική περίπτωση την περίοδο της Κατοχής, όταν μερίδες του λαϊκού κινήματος αρνήθηκαν στο όνομα της παγκόσμιας προλεταριακής επανάστασης το ταξικό καθήκον που πρότασσε η συγκυρία, το λαϊκό εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα) θα λειτουργήσει για μια ακόμη φορά παραλυτικά. Κι αν για δυνάμεις όπως το ΚΚΕ μια τέτοια πολιτική ήταν το προπέτασμα καπνού για να δικαιολογήσει στη βάση του τη συνειδητή εγκατάλειψη εκ μέρους του της επαναστατικής προοπτικής, για μαχόμενες δυνάμεις του αναρχικού χώρου και της κομμουνιστικής αριστεράς που έλαμψαν δια της απουσίας τους από κομβικές στιγμές της πάλης ενάντια στο τρίτο μνημόνιο (διαδηλώσεις ενάντια στην συμφωνία της 20ης Φλεβάρη, Eurogroup 11ης Μάη), η πολιτική αυτή είναι τολμούμε να πούμε το προϊόν των πολιτικών και θεωρητικών τους αδυναμιών. Γιατί τι άλλο από πολιτική και θεωρητική αδυναμία προδίδει μια σχεδόν αποκλειστικά αντικρατική και αντικαπιταλιστική ρητορική, που αρνείται πεισματικά να δει τους όρους με τους οποίους επικαθορίζεται στη δεδομένη συγκυρία η έννοια του κράτους και του κεφαλαίου; Που αρνείται να αντιληφθεί, στο όνομα μιας δήθεν ιδεολογικής καθαρότητας, ότι ανάμεσα στην βασική αντίθεση μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας, επομένως και σε αυτόν ακόμα τον αντικαπιταλισμό, επενεργούν, ανάλογα με τη συγκυρία, πλήθος αντιθέσεων -παράγωγων της βασικής- (ιμπεριαλισμός-λαοί, ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις), που συχνά γίνονται κύριες, επιδρώντας καταλυτικά στην βασική και ορίζοντας εν τέλει τις συντεταγμένες της. Τί άλλο άραγε από αυτό συμβαίνει σήμερα στην Ουκρανία, την Παλαιστίνη, το Κουρδιστάν; Αλήθεια, πόσο θολή θα φάνταζε σήμερα μια ματιά στο φλεγόμενο Ντόνμπας, τη Γάζα ή το Κομπάνι, η οποία θα παρέβλεπε στο όνομα ενός καθαρού αντικαπιταλισμού την καταλυτική επέμβαση του Ευρωατλαντικού Ιμπεριαλισμού; Και πόσο πολύ θα περιοριζόταν η δυνατότητα συγκρό-

τσης πλατιών, δυνάμει επαναστατικών, λαϊκών συμμαχιών στη βάση μιας τέτοιας θέασης; Θα απαντήσουμε κατηγορηματικά, αντιπαραβάλλοντας το κορυφαίο επεισόδιο της ταξικής πάλης που γνώρισε η χώρα: μια τέτοια οπτική θα ήταν ανάλογα θολή και σεχταριστική με αυτήν που επέδειξε η πλειοψηφία των Ελλήνων Αρχαιομαρξιστών στη διάρκεια της λαϊκής εποποιίας '41-'49.

Θα ισχυριστεί βέβαια κανείς ότι οι συνθήκες στη χώρα απέχουν πολύ από αυτές της Ουκρανίας, πολλώ δε μάλλον από αυτές της Κατοχής και του Εμφυλίου. Η αναντίρρητη αυτή πραγματικότητα όμως σε καμιά περίπτωση δεν μειώνει την ένταση της ιμπεριαλιστικής επιθετικότητας ενάντια στην εργατική τάξη, ούτε μεταβάλλει τα καθήκοντα που απορρέουν από αυτή. Τηρουμένων των αναλογιών λοιπόν, και χωρίς να μιλάμε για "κατοχή και μέτωπο εθνικής και κοινωνικής απελευθέρωσης" (όπως κάνει μια εμβληματική μορφή του επαναστατικού κινήματος, ο Δ.Κουφοντίνας), εκτιμούμε ότι η εμβάθυνση της εξάρτησης της χώρας από τον ευρωπαϊκό και αμερικάνικο ιμπεριαλισμό, καθιστά μια στεγνή αντικαπιταλιστική "αφήγηση", που βλέπει αντιθέσεις μόνο ανάμεσα σε "αφεντικά και εργάτες" ή σε "κράτος και κοινωνία", μονοδιάστατη και πολιτικά ελλιπή. Για να το πούμε διαφορετικά: σε μια χώρα υπό ιμπεριαλιστική εξάρτηση, ιδιαίτερα της έντασης που έχει λάβει αυτή στην Ελλάδα σήμερα, ο αντικαπιταλιστικός αγώνας δεν μπορεί παρά να είναι αντιιμπεριαλιστικός και το αντίστροφο. Όσο για τις γνωστές αιτιάσεις που βλέπουν στην παραπάνω θέση την αθώωση της ντόπιας αστικής τάξης, έχουμε να πούμε ότι η ανάδειξη του εξαρτημένου χαρακτήρα της τελευταίας, σε καμιά περίπτωση δεν συσκοτίζει τις ευθύνες της και φυσικά κανένα περιθώριο συμμαχίας δεν αφήνει μαζί της. Αντίθετα, υπογραμμίζει την εγκληματική της φύση, όσο και τον εγγενή δοσιλογισμό της, δεδομένου ότι για να επιβιώσει υποδουλώνει σε συνεργασία με την ιμπεριαλισμό, το λαό και την εργατική τάξη. Υπό αυτήν την έννοια, καμιά επιθετική κίνηση εναντίον της ελληνικής αστικής τάξης δεν μπορεί να είναι πλήρης, στο βαθμό που δεν ενσωματώνει στο λόγο και την πρακτική της την πάλη ενάντια στο βασικό στήριγμα της, τον Ευρωατλαντικό Ιμπεριαλισμό.

Στον αντίποδα μιας τέτοιας λογικής κινήθηκε, με όλες τις ανεπάρκειες και τις αντιφάσεις που χαρακτηρίζουν κάθε νέα πρωτοβουλία, μια γκάμα κινήσεων του αναρχικού χώρου και της κομμουνιστικής αριστεράς (της δικής μας συνέλευσης συμπεριλαμβανόμενης). Ξεκινώντας από διαφορετικές αφετηρίες, έχοντας όμως ως κοινή βάση "ότι η γενικόλογη πολεμική εναντίον του κράτους και του καπιταλισμού (ή της "Ε.Ε του κεφαλαίου") δεν είναι αρκετή για να μεταβάλλει τους δυσμενείς ταξικούς συσχετισμούς", θα επιχειρηθεί στα πλαίσια μιας χαλαρής σύνδεσης να συμπυκνωθεί σε πρώτο χρόνο η πολεμική αυτή σε συγκεκριμένους στόχους πάλης. Και τέτοιοι στόχοι, "για χώρες όπως η Ελλάδα, όπου η προσαρμογή στα ευρωπαϊκά δεδομένα υπήρξε η σημαία όλων των καπιταλιστικών αναδιαρθρώσεων τις τέσσερις τελευταίες δεκαετίες", δεν μπορούν να είναι άλλοι από αυτούς που αφορούν τη σχέση της χώρας με την Ε.Ε. και την ΟΝΕ. Πολύ περισσότερο δε σήμερα, "όπου η κατάρρευση υπό το βάρος των διαδοχικών μνημονίων όλων των προπαγανδιστικών μύθων γύρω από την Ε.Ε κάνει τους στόχους αυτούς πιο εύληπτους και επίκαιρους από ποτέ".

Στη βάση μιας τέτοιας εκτίμησης, η άτυπη αυτή συμπόρευση ομάδων και συντρόφων-ισσών του αντιεξουσιαστικού χώρου και της κομμουνιστικής αριστεράς, τα ίχνη της οποίας διαφαίνονται ήδη από το διάστημα της ελληνικής προεδρίας της Ε.Ε. το πρώτο εξάμηνο του 2014 (με τα αγωνιστικά καλέσματα ενάντια στο Ecofin, την επίσκεψη Μέρκελ και τις Ευρωεκλογές), θα επιχειρήσει να διαμορφώσει τους όρους μιας πλατιάς αντί-ΕΕ καμπάνιας. Με πρώτο σταθμό αυτής της απόπειρας τη συμμετοχή στα μαζικά συλλαλητήρια ενόψει της συμφωνίας- θηλιά του Eurogroup της 20ης Φλεβάρη και κομβική στιγμή της εξέλιξης της την αντιιμπεριαλιστική πορεία στη Γερμανική πρεσβεία και τη δυναμική συμμετοχή στη διαδήλωση ενάντια στο Eurogroup της 11ης Μάη, ένα σημαντικό δυναμικό αγωνιστών και αγωνιστριών με αξιοσημείωτη πολιτική και οργανωτική συνοχή, εμφανίζεται παραμονές του δημοψηφίσματος έτοιμο για το επόμενο βήμα. Την μετεξέλιξη της άτυπης αυτής συμπόρευσης σε μετωπικό αντί Ε.Ε σχήμα, όρος κατά κοινή ομολογία απαραίτητος για την πληρέστερη προετοιμασία ενόψει της μεγάλης ταξικής αναμέτρησης που προοιώνιζε η ψήφισμα του Νέου Μνημονίου. Το μαχητικό μπλοκ αναρχικών και κομμουνιστών, που επιχειρήσει κάτω από πολύ δύσκολες συνθήκες να εκφράσει στην πρώτη μαζική συγκέντρωση του "Μένουμε Ευρώπη" τη βαθιά πόλωση ανάμεσα στον εργαζόμενο λαό και τον εσμό των σύγχρονων δοσίλογων- υποστηρικτών των μνημονίων και της εξάρτησης, αποτέλεσε θα λέγαμε τον πρώτο καρπό αυτής της διεργασίας. Θα ακολουθήσουν κι άλλοι, στο νέο και εν πολλοίς απρόβλεπτο πολιτικό σκηνικό που θα ορίσει η προκήρυξη του δημοψηφίσματος.

*

Η προκήρυξη του δημοψηφίσματος στις 28 Ιούνη θα εισάγει νέα δεδομένα στη διάταξη των αντιμαχόμενων πλευρών. Για την Τρόικα, η προσφυγή στη λαϊκή ετυμηγορία ακόμα και με τους φαλκιδευμένους όρους της

αστικής δημοκρατίας, συνιστά κατάφωρη παραβίαση των καταστατικών της συνθηκών: τα μνημόνια είναι κάτι πολύ περισσότερο από ένα σετ αντιλαϊκών μέτρων για να τίθενται σε δημόσια διαβούλευση, έστω αστικοδημοκρατική. Τα μνημόνια πάνω από όλα είναι η ίδια η εκποίηση της λαϊκής κυριαρχίας στην Τρόικα και τους μηχανισμούς επιτήρησης που την απαρτίζουν. Τέτοια "ζητήματα" βρίσκονται αυστηρά εκτός της αρμοδιότητας ενός εθνικού κοινοβουλίου, πολύ περισσότερο ενός λαού. Αποτελούν αντικειμενική συνθήκη που συμπυκνώνει τους δυσμενείς συσχετισμούς ισχύος σε βάρος της εργατικής τάξης και την τρομακτική ανισομετρία στο εσωτερικό της ιμπεριαλιστικής αλυσίδας. Το μνημόνιο με άλλα λόγια είναι το προκεχωρημένο οχυρό μιας αιματηρής ταξικής πάλης, και ό,τι κερδίζεται με αίμα δεν μπορεί να χαθεί αναίμακτα. Ακόμα και έτσι όμως, παρά το γεγονός δηλαδή ότι το μνημόνιο είναι πρακτικά απρόσβλητο από άλλα μέσα πλην των πολεμικών (εξεγέρσεις, επαναστάσεις) και μόνο η υποψία ενεργοποίησης του λαϊκού παράγοντα- ακόμα και με αυτούς τους εκ προοιμίου υπονομευμένους όρους της αστικής δημοκρατίας- φτάνει να προκαλέσει εκρήξεις αυταρχισμού στα ιμπεριαλιστικά επιτελεία. Ακριβώς γιατί θέτει υπό αμφισβήτηση τη θεμελιώδη αρχή των διεθνών σχέσεων, τη θεσμική υπεροχή δηλαδή των ιμπεριαλιστικών οργανισμών έναντι οποιασδήποτε μορφής εθνικής και λαϊκής κυριαρχίας.

Είτε λοιπόν απαξιώνοντας το δημοψήφισμα, διαμηνύοντας κυνικά ότι το αποτέλεσμα του δεν πρόκειται να επηρεάσει ούτε κατ' ελάχιστο την έτσι κι αλλιώς προδιαγεγραμμένη πορεία των διαπραγματεύσεων, είτε ταυτίζοντας το "όχι" με την χρεοκοπία και την έξοδο της χώρας από την ΟΝΕ, ο ιμπεριαλισμός θα λάβει ξεκάθαρη θέση, ορίζοντας με το δικό του ωμό τρόπο το περιεχόμενο του δημοψηφίσματος: "ναι" σημαίνει ναι στην Ε.Ε και στη μνημονιακή πολιτική που αποτελεί απαρέγκλιτο όρο της. "Όχι" σημαίνει "GREXIT", χρεοκοπία της χώρας, οικονομική και κοινωνική καταστροφή. Προκειμένου μάλιστα να καταστήσει σαφές τι εννοεί όταν μιλάει για "GREXIT", σπεύδει με την απόφαση διακοπής της χρηματοδότησης του τραπεζικού συστήματος από τον ΕΛΑ, να προβάλλει μια μικρή μόνο εικόνα του ζοφερού μέλλοντος που μας επιφυλάσσει η επικράτηση του "όχι": κλείσιμο των τραπεζών, δέσμευση καταθέσεων, οικονομική και κοινωνική απορρύθμιση.

Αν όμως για τον ιμπεριαλισμό και αυτό ακόμα το GREXIT αποτελεί σε τελική ανάλυση όψη της στρατηγικής του, καθώς απηχεί τις διαθέσεις μερίδων του ευρωπαϊκού χρηματιστικού κεφαλαίου για τη δημιουργία μιας υγειονομικής ζώνης μεταξύ του εύρωστου και δημοσιονομικά πειθαρχημένου Ευρωπαϊκού Πυρήνα και της "άρρωστης" περιφέρειας, για την εγχώρια αστική τάξη το "ναι" ήταν αυτό που θα λέγαμε επιλογή επιβίωσης. Ένα "όχι" θα δοκίμαζε σοβαρά τον πυρήνα της στρατηγικής της. Πρακτικά, θα σήμαινε την απώλεια της πολιτικής της ηγεμονίας, την κατάρρευση της βασικής της γραμμής άμυνας και επίθεσης, την οποία και οριοθετεί το εκβιαστικό δίλημμα "ΕΕ ή χάος". Ακόμα και αν το "όχι" (όπως άλλωστε και έγινε) μετατρέποταν την επόμενη του δημοψηφίσματος σε "ναι", δεδομένου του ξεκάθαρα φιλό-ΕΕ προσανατολισμού της κυβέρνησης, το πολιτικό μήνυμα που θα εξέπεμπε μια επικράτηση του "όχι" θα ήταν πολύ δύσκολο διαχειρίσιμο για την εγχώρια αστική τάξη. Τόσο γιατί θα επέτεινε την κρίση ηγεμονίας που την μαστίζει, όσο κυρίως γιατί θα καθιστούσε ευδιάκριτο ένα άλλο, δυνάμει ανταγωνιστικό προς σε αυτήν "ιστορικό μπλοκ", ικανού να ορίσει "εδώ και τώρα" μια εναλλακτική πορεία για την ελληνική κοινωνία.

Χωρίς καμιά καθυστέρηση λοιπόν, και έχοντας σύσσωμο το παραδοσιακό πολιτικό προσωπικό στοιχισμένο πίσω της, η αστική τάξη σπεύδει να επιτεθεί κατά μέτωπο στο στρατόπεδο του "όχι", και ειδικότερα σε εκείνο το κινηματικό τμήμα του που ευθέως και χωρίς περιστροφές προβάλλει τους στόχους ρήξης με την Ε.Ε και κάθε ιμπεριαλιστικό μηχανισμό. Σε μια πρωτοφανή αντιστροφή των νοημάτων, το "όχι στα μνημόνια" επιχειρείται να περιβληθεί με μια πρωτόγνωρη πολιτική και ηθική απαξία: γίνεται συνώνυμο του λαϊκισμού, της οπισθοδρόμησης και του ολοκληρωτισμού, έκφραση μιας πολιτικής που θέλει να μας μετατρέψει σε "Αλβανία" και η οποία σε τελική ανάλυση έχει προ πολλού συντριβεί "υπό των ελληνικών όπλων το 1949 στο Γράμμο", για να θυμηθούμε τη ρήση ενός γνωστού βουλευτή της Δεξιάς.

Αντίστοιχης έντασης με την ιδεολογική, είναι και η καθαρά οικονομική τρομοκρατία που ασκεί: στους μονοπωλιακούς ομίλους και τις μεγάλες και μεσαίες επιχειρήσεις και μόνο η υποψία υπερψήφησης του "όχι" από τους εργαζόμενους φτάνει να αποτελεί για την εργοδοσία αιτία πειθαρχικού ελέγχου (συνκά με την απειλή της απόλυσης), την ώρα που η αργία που προκηρύσσουν -κατ εντολή της ΕΚΤ- οι τράπεζες εντείνει τις συνθήκες οικονομικής ασφυξίας σε χιλιάδες λαϊκά σπίτια.

Εκεί όμως όπου η αστική τάξη θα πρωτοτυπήσει, τόσο από πλευράς στόχου, όσο και μεθόδου, είναι στη συστηματική της προσπάθεια να συγκροτήσει με όρους δρόμου ένα αντίστοιχο του "όχι", κοινωνικό μέτωπο του "ναι". Έχοντας την αποκάλυπτη στήριξη των ΜΜΕ και με συνεκτικό ιδεολογικό ιστό τον πυρήνα της αστικής ιδεολογίας, το "ανήκομεν εις την Δύσιν", ένα πολιτικά ανομοιογενές σύνολο -μιας και το υποστηρίζει μια ευρεία γκάμα δυνάμεων που φθάνει από τη "λαϊκή" και νεοφιλελεύθερη δεξιά έως τμήματα της ακροδεξιάς, και από

την σοσιαλδημοκρατία, παραδοσιακή και εκσυγχρονιστική, ως την ευρωπαϊκή Αριστερά- θα κάνει, με αξιοσημείωτη είναι η αλήθεια μαζικότητα, την εμφάνισή του στους κεντρικούς δρόμους της Αθήνας. Αξιώνοντας να αποτελέσει τη χειροπιαστή κοινωνική βάση ενός σύγχρονου φιλοευρωπαϊκού μετώπου ικανού να αντιμετωπίσει -ακόμα και με όρους δρόμου - κάθε απόπειρα "αντιευρωπαϊκής εκτροπής".

Παρόν, και μάλιστα ηχηρό, σε αυτόν τον "νυν υπέρ πάντων αγώνα" της ελληνικής αστικής τάξης υπέρ του "ναι", δεν θα μπορούσε να μη δώσει και το κατεξοχήν εργαλείο κυριαρχίας που αυτή διαθέτει: ο μηχανισμός κρατικής καταστολής. Αστυνομία, δικαιοσύνη, στρατός βρίσκονται την κρίσιμη εβδομάδα πριν το δημοψήφισμα (όσο και τις επόμενες που θα ακολουθήσουν) επί ποδός πολέμου. Με την επικράτηση του "όχι" να έχει ταυτιστεί από τους ιδεολογικούς μηχανισμούς του καθεστώτος με την έλευση του κοινωνικού χάους, η αναχαίτιση της δυναμικής του "όχι" όσο και η διαχείριση των συνεπειών μιας ενδεχόμενης νίκης του, γίνεται όλο και περισσότερο αρμοδιότητα των οργάνων της τάξης και της ασφάλειας. Η ολική επαναφορά της αστυνομοκρατίας στα νευραλγικά σημεία της Αθήνας, οι διαρροές από ανώτερους δικαστικούς κύκλους "περί ποινικών ευθυνών" όσων απεργάζονται σχέδια επιστροφής στη δραχμή" και η επίσημη δήλωση του ΓΕΣ για "την ετοιμότητα του στρατεύματος να αναλάβει δράση σε μια ενδεχόμενη συνθήκη αποσταθεροποίησης", αυτήν ακριβώς την ανάγκη συνομολογούν: την πλήρη ενεργοποίηση του κρατικού μηχανισμού στην ζωτικής σημασίας μάχη που δίνουν οι εντολοδόχοι του.

Αν όμως για τον ιμπεριαλισμό, την ελληνική αστική τάξη και το κράτος της, η στάση απέναντι στο δημοψήφισμα είναι ξεκάθαρη και δεν χωρά παρερμηνείες, η αντίστοιχη της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ κουβαλά την αντίφαση που χαρακτηρίζει εξ αρχής την πολιτική της. Αυτήν ανάμεσα στον αντιμνημονιακό λόγο από τη μια και στην αποδοχή με κάθε κόστος του ευρώ και της Ε.Ε. από την άλλη. Τη στιγμή βέβαια που προκηρύσσεται το δημοψήφισμα, η κυβέρνηση έχει ήδη αναιρέσει στην πράξη την αντιμνημονιακή της φλυαρία, αποδεχόμενη ως βάση διαπραγματεύσεως ένα τυπικό μνημόνιο, την πρόταση Γιούνκερ. Ως εκ τούτου, το ερώτημα "ναι ή όχι στην πρόταση των δανειστών" που απευθύνει στον ελληνικό λαό και το όχι που τον καλεί να ψηφίσει, έχει συγκεκριμένο προσδιορισμό: στην πράξη σημαίνει ναι ή όχι ανάμεσα σε ένα λιγότερο ή περισσότερο σκληρό μνημόνιο με το όχι να ταυτίζεται με το "λιγότερο". Δια του προέδρου της, η κυβέρνηση θα είναι σαφής: το δημοψήφισμα αποτελεί "διαπραγματευτικό όπλο για μια εντός του Ευρώ συμφωνία, στη βάση της πρότασης που καταθέσαμε". Άλλωστε η κυβερνητική πρωτοβουλία, μόλις τη δεύτερη μέρα από την προκήρυξη του δημοψηφίσματος για την επανεκκίνηση των διαπραγματεύσεων με τους δανειστές, δεν αφήνει περιθώρια αμφιβολιών για τις προθέσεις της. Η ίδια η κυβέρνηση, που εμφανίζεται επικεφαλής στη μάχη του "όχι", είναι αυτή που την υπονομεύει, προϊδεάζοντας επαρκώς για το πώς πρόκειται να το αξιοποιήσει σε περίπτωση επικράτησής του. Ωστόσο, ως κίνηση απαγορευμένη ρητά από τον ιμπεριαλισμό και τον εγχώριο αστισμό, το δημοψήφισμα επιτρέπει στην κυβέρνηση να εμφανίζεται ακόμα ως αντιμνημονιακή ή και "αντιευρωπαϊκή". Γεγονός που της αποφέρει πολλαπλά πολιτικά κέρδη, μιας και της δίνει τη δυνατότητα να διατηρεί το έρεισμα της σε ένα μεγάλο μέρος του κοινωνικού ρεύματος που την ανέδειξε στην εξουσία, εγκλωβίζοντάς το παράλληλα στα αβαθή νερά ενός κάλπικου διλήμματος, την ώρα που ο κίνδυνος ενός "ατυχήματος" κορυφώνεται.

*

Μπροστά σε μια συνθήκη που -εκ πρώτης όψεως- ορίζεται από τον ιμπεριαλιστικό εκβιασμό από τη μια και τον κάλπικο κυβερνητικό ελιγμό από την άλλη, το ανταγωνιστικό κίνημα καλείται να δώσει απαντήσεις. Και μάλιστα τάχιστα, καθώς τα χρονικά περιθώρια είναι στενά. Το ερώτημα που κρίνει τις επιμέρους στάσεις μέσα στους κόλπους του είναι σε γενικές γραμμές το παρακάτω: μπορεί ποτέ η κίβδηλη πρωτοβουλία μιας κυβέρνησης αστικής διαχείρισης να αποτελέσει ποτέ όχημα ρήξης με τον ιμπεριαλισμό και την αστική τάξη;

Κατηγορηματικά όχι αποφαίνεται το ΚΚΕ, τμήμα της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς και του αναρχικού χώρου, προκρίνοντας το άκυρο και την αποχή. Ξεκινώντας από διαφορετικές αφετηρίες καταλήγουν πάνω κάτω στο ίδιο συμπέρασμα: καμιά δυνατότητα εκτροπής της πρωτοβουλίας της κυβέρνησης σε αγωνιστική κατεύθυνση δεν μπορεί να υπάρξει από τη στιγμή που όλες οι μεταβλητές του ερωτήματος βρίσκονται εντός του αστικού πλαισίου. Από τυπική σκοπιά, ο ισχυρισμός μοιάζει ορθός: αν το ναι και το όχι είναι "προς τρίτο ίσα" (μνημόνιο) τότε είναι και μεταξύ τους. Ωστόσο, η χρήση της τυπικής λογικής προς επίλυση σύνθετων κοινωνικών πολιτικών φαινομένων δεν είναι πάντα η ενδεδειγμένη. Η πραγματικότητα είναι πολύ πιο σύνθετη ακόμα και από το πιο περίτεχνο θεωρητικό σχήμα και όπως δείχνει η ιστορία, συχνά το τυπικά σωστό αποδεικνύεται λάθος και αντίστροφα. Το κάλεσμα λ.χ. του κομμουνιστικού κόμματος προς τον ελληνικό λαό το Νοέμβριο του 1940, για "ανεπιφύλακτη συμμετοχή στον πόλεμο που διευθύνει η κυβέρνηση Μεταξά" είχε όλα τα χαρακτηρι-

στικά ενός "τυπικού" λάθους. Μπροστά στο τελεσίγραφο του ιταλικού φασισμού και ενός αστικού "όχι" που εκπορευόταν από την υπαγωγή της Ελλάδας στη σφαίρα επιρροής του αγγλικού ιμπεριαλισμού, το κομμουνιστικό κόμμα κόντρα σε αυτό που τυπικά θα επέβαλε μια πολιτική ταξικής ανεξαρτησίας καλεί τα μέλη του και την εργατική τάξη να μπου "κάτω από ξένες σημαίες", υπό τις διαταγές του μεγαλύτερου διώκτη της ιστορίας του, του φασίστα Μεταξά.

Στη βάση μιας τυπικής λογικής καμιά επαναστατική προοπτική δεν θα μπορούσε να προέλθει από τη λαϊκή συμμετοχή "στον πόλεμο που διευθύνει ο Μεταξάς": κάθε πολιτική μετατροπής του "όχι" του Μεταξά σε ένα λαϊκό αντιφασιστικό "όχι" θα μετέτρεπε αυτόματα τους εμπνευστές της σε ουρά της αστικής πολιτικής. Η ιστορία ωστόσο απέδειξε ακριβώς το αντίθετο. Η σύνδεση των κομμουνιστών με το πηγαίο "όχι" του λαού ενάντια στην φασιστική εισβολή, θα γίνει η βάση πάνω στην οποία χτίζεται ένα γιγαντιαίο λαϊκό μέτωπο, που φτάνει να αναμετρηθεί δύο φορές ένοπλα με τον φασισμό, την αστική τάξη, τον ιμπεριαλισμό.

Μαζί με πάρα πολλά άλλα, εγχώρια και διεθνή, το παραπάνω παράδειγμα έρχεται να υπενθυμίσει το αυτονόητο: μοναδικός ασφαλής οδηγός για την εκτίμηση μιας συγκεκριμένης κατάστασης είναι η συγκεκριμένη ανάλυση της. Υπό αυτήν την έννοια, μια πολιτική επιλογή, όπως ήταν αυτή μέρους του αναρχικού χώρου και της αντικαπιταλιστικής αριστεράς, να στηρίξει ενεργά το "όχι" στο δημοψήφισμα της 5ης Ιούλη (και το αντίστροφο) μπορεί να κριθεί μόνο υπό το πρίσμα των συγκεκριμένων συνθηκών από τις οποίες προήλθε.

Το κρίσιμο ερώτημα, επομένως, που καλείται να απαντήσουν τόσο οι υποστηρικτές της "αποχής από το κάλπικο δημοψήφισμα", όσο και αυτοί του "ταξικού όχι ενάντια σε τρόικα και μνημόνια", δεν είναι άλλο από το ακόλουθο: πώς διαμορφώνεται η συγκεκριμένη κατάσταση την εβδομάδα ανάμεσα στις 28 Ιούνη και 5 Ιούλη και πώς επιδρά σε αυτήν η επιλογή της μιας ή της άλλης θέσης;

Αν ορίζαμε τη συγκεκριμένη κατάσταση ως μια υπόθεση ενδοσυστημική, η οποία αντανάκλα τις πρόσκαιρες διαφορές ανάμεσα σε ιμπεριαλισμό και αστική τάξη από τη μια μεριά, και κυβέρνηση από την άλλη, τότε ασφαλώς δεν θα διαφωνούσαμε ότι η μοναδική ταξικά συνεπής θέση θα ήταν η επιλογή της αποχής. Και πράγματι, σε μια τέτοια περίπτωση μόνο η αποχή θα μπορούσε να προφυλάξει αποτελεσματικά την εργατική τάξη από τον κίνδυνο υπαγωγής της σε ξένες σημαίες: είτε αυτές του ιμπεριαλισμού με το "ναι" είτε αυτές της κυβέρνησης με το "όχι". Κατά την άποψη μας όμως, μια θέση που αντιλαμβάνεται το "ναι" και το "όχι" με όρους Σκύλας και Χάρυβδης είναι προβληματική: αφενός, γιατί υποβαθμίζει τον ιμπεριαλιστικό εκβιασμό στο επίπεδο ενός κυβερνητικού ελιγμού και αφετέρου, γιατί παραγνωρίζει ότι από την 1η Ιούλη η κυβέρνηση, μη μπορώντας να σηκώσει το βάρος της "αυθάδειας" της απέναντι στους πάτρωνες της, έχει αποδεχτεί την πρόταση που καλούσε προς καταψήφισμα, προσχωρώντας έτσι ουσιαστικά στο στρατόπεδο του "ναι". Πολύ περισσότερο όμως είναι προβληματική γιατί αγνοεί επιδεικτικά την δυναμική υπέρ του "όχι" που αναπτύσσεται στην ελληνική κοινωνία. Μια δυναμική τόσο με σαφή ταξική σήμανση, μιας και πηγάζει από τα έγκυρα των υποτελών τάξεων, όσο και με πολιτική, μιας και είναι εξόχως δηλωτική του πόσο πιο ψηλά τοποθετούν οι τελευταίες στην κλίμακα αξιών τους την αξιοπρέπεια τους από την οικονομική τους επιβίωση. Στοιχεία αποφασιστικής σημασίας αν μη τι άλλο, αφού επιβεβαιώνουν την ύπαρξη ενός μαζικού λαϊκού μπλοκ ικανού να στηρίξει στη συγκεκριμένη στιγμή της ταξικής πάλης την επιλογή ενός άλλου δρόμου. Ενός δρόμου χωρίς μνημόνια, ευρώ και χρέος, ενός δρόμου με το λαό και την εργατική τάξη πρωταγωνιστές. Τούτων δοθέντων δεν είναι απορίας άξιο που οι προπαγανδιστές της αποχής ελάχιστο χώρο κατέλαβαν στην πολιτική διεκυστίνδα των ημερών· η από τον άμβωνα ρητορεία για τις "παγίδες των αστικοδημοκρατικών διαδικασιών" μάλλον ως φυγή από τη μάχη θα εκληφθεί από την εργατική τάξη, παρά ως κάλεσμα ταξικής ανεξαρτησίας.

Αυτό ακριβώς που απέφυγε το κάλεσμα σε αποχή, να συναντηθεί δηλαδή με τις υπαρκτές διαθέσεις αντίστασης των λαϊκών μαζών, θα επιχειρήσει να κάνει με όχημα "το ταξικό όχι ενάντια σε τρόικα, μνημόνια, κυβέρνηση" εκείνο το πολιτικό δυναμικό του αναρχικού χώρου και της κομμουνιστικής αριστεράς που όλο το προηγούμενο διάστημα συμπορεύτηκε κάτω από τα κοινά προτάγματα "της εξόδου από την ΕΕ, της διαγραφής του χρέους, της κατάργησης των μνημονίων". Ασφαλώς, η απόπειρα ανανομηματοδότησης του κυβερνητικού "όχι" ήταν μια υπόθεση υψηλού πολιτικού ρίσκου. Ο κίνδυνος μετατροπής του κινήματος σε εξάρτημα των κυβερνητικών χειρισμών παραμόνευε, πολύ περισσότερο δε από τη στιγμή που τμήμα του ΣΥΡΙΖΑ (η λεγόμενη αριστερή πλατφόρμα και νυν ΛΑ.Ε), ξεχνώντας τους αλληπάλληλους όρκους πίστης που έδινε στην κυβέρνηση, χρησιμοποιούσε σχεδόν ανάλογη ρητορική με την δική μας.

Ανάμεσα ωστόσο στη σιγουριά που έδινε μια επιλογή μη εμπλοκής, όπως ήταν αυτή της αποχής, και στην αβεβαιότητα που προσέφερε μια υποστήριξη του όχι, υπερίσχυσε η δεύτερη. Γιατί ναι μεν η πρώτη μπορεί να μην παρήγαγε συγχύσεις όσον αφορά τη στάση απέναντι στην κυβέρνηση, υπολειπόταν όμως κατά πολύ των αναγκών αντίστασης στο κύριο μέτωπο της ταξικής επίθεσης, εκείνο που ο ιμπεριαλισμός και η αστική τάξη

συγκροτούσε στη βάση του "ναι". Αν η αποχή θυσίαζε στο όνομα της αντικυβερνητικής πάλης την αντίσταση στη λυσσαλέα επίθεση του ιμπεριαλισμού και της αστικής τάξης (ίσως επειδή στάθμιζε ανάλογα τα μεγέθη;), το κάλεσμα για ένα ταξικό "όχι" θα κάνει ακριβώς το αντίθετο. Θα θυσιάσει δηλαδή στο όνομα του κύριου καθήκοντος που επέβαλε η συγκυρία, της αντιιμπεριαλιστικής αντικαπιταλιστικής πάλης, - και κατά την άποψη μας μόνο φαινομενικά- τις ανάγκες της αντικυβερνητικής πάλης. Και λέμε φαινομενικά, γιατί σε τελική ανάλυση το μόνο που δεν ήθελε η κυβέρνηση ήταν να δει μια δυναμική υπέρ του "όχι" να ξεπερνά τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που εκείνη έδινε, όσο και τα ποσοτικά που θα επιθυμούσε να καταγραφούν στην κάλπη. Ας μην ξεχνάμε άλλωστε, ότι μια οριακή ήττα του "όχι" θα αποτελούσε για την κυβέρνηση την ιδανικότερη των καταστάσεων, μιας και θα της έλυνε τα χέρια για να υπογράψει οτιδήποτε η τρόικα ζητούσε, επιτρέποντάς της παράλληλα να εμφανίζεται ως αντιμνημονιακή.

Σε κάθε περίπτωση, ήταν η ίδια η πάλη των ημερών που έκρινε το σωστό ή μη της επιλογής του "ταξικού όχι" ως συνθήματος ζύμωσης με το λαό και την εργατική τάξη. Ήταν τα μαζικά μοιράσματα, οι αφισοκολλήσεις, οι μοτοπορείες στις εργατικές λαϊκές γειτονιές, στους χώρους εργασίας, στα στέκια της νεολαίας, που επιβεβαίωσαν περισσότερο από κάθε θεωρητική απόδειξη το ορθό της επιλογής του "όχι" από το ανταγωνιστικό κίνημα. Ήταν η διαδήλωση στις 2 Ιούλη στο κέντρο της Αθήνας που ένωσε υπό την σκέπη του "ταξικού όχι" χιλιάδες αγωνιστές από διαφορετικές τάξεις του ανταγωνιστικού κινήματος, διαμορφώνοντας στην πράξη τους όρους μιας πλατιάς μετωπικής συνεργασίας. Ήταν ακόμα η κατάληψη των γραφείων της Ε.Ε και της ΓΣΕΕ από πρωτοβουλίες αγωνιστών, ο "καλλωπισμός" του κτιρίου του ΣΕΒ και η ενεργητική αυτοάμυνα απέναντι στις (παρα)κρατικές συμμορίες των ΜΑΤ και ΔΕΛΤΑ που τον φυλούσαν κατά τη διάρκεια της μοτοπορείας της 3ης Ιούλη, όπως και τόσες άλλες μικρές και μεγάλες στιγμές που συνέθεσαν μια από τις πιο γεμάτες αγωνιστικά εβδομάδες των τελευταίων ετών.

Πάνω από όλα ήταν όμως το ίδιο το αποτέλεσμα της κάλπης της 5ης Ιούλη: εκείνο το βροντερό λαϊκό "όχι" που ακούστηκε ως τα πέρατα της οικουμένης δεν χωρά παρερμηνείες. Είναι μια μεγάλη νίκη του λαού και της εργατικής τάξης, ένα τεράστιο πολιτικό κεφάλαιο στο οποίο πάντα θα ανατρέχουμε προκειμένου να απαντάμε στους νέους -και ακόμα πιο ωμούς- εκβιασμούς που το αστικό μπλοκ προετοιμάζει. Γιατί όπως είπαμε και πιο πάνω, αυτό που περισσότερο από καθετί απέδειξε αυτό το "όχι", είναι πως σε μια δεδομένη στιγμή, η μεγάλη πλειοψηφία του λαού και της εργατικής τάξης ιεράρχησαν στην κλίμακα αξιών τους υψηλότερα την αξιοπρέπεια και την περηφάνια τους από την επιβίωση που τους επιφύλασσαν οι δυνάστες τους. Στοιχείο αν μη τι άλλο κεφαλαιώδες, μιας και κάτι τέτοιο αποτελεί διαχρονικά την πρώτη ύλη κάθε διαδικασίας επαναστατικού κοινωνικού μετασχηματισμού.

Υπό αυτήν την έννοια, είμαστε περήφανοι που με την επιλογή μας γίναμε κομμάτι αυτού του μεγάλου λαϊκού "όχι". Γιατί ασφαλώς σε μεγάλο βαθμό εκεί βρίσκεται το κοινωνικό μπλοκ της ανατροπής: οι σκαπανείς των ακόμα μεγαλύτερων ρηγμάτων που δεν θα κλονίσουν απλά το αστικό οικοδόμημα, αλλά θα το γκρεμίσουν. Όσο για την αναμφισβήτητη πολυσημία που χαρακτηρίζει το μεγάλο αυτό λαϊκό "όχι" και η οποία χρησιμοποιήθηκε καλόπιστα και κακόπιστα από ορισμένους για να πλήξουν τη σημασία του, θα απαντήσουμε με τα λόγια ενός μεγάλου ρώσου επαναστάτη που έλεγε στον καιρό του, έναν αιώνα σχεδόν πριν: "[...] αναπόφευκτα θα πάρουν μέρος σε αυτήν (την επανάσταση) τμήματα των μικροαστών και των καθυστερημένων εργατών- χωρίς μια τέτοια συμμετοχή δεν είναι δυνατή η μαζική πάλη, δεν είναι δυνατή καμιά επανάσταση- κι εξίσου αναπόφευκτα θα φέρουν μαζί τους στο κίνημα τις προλήψεις τους, τις αντιδραστικές τους φαντασιοπληξίες, τις αδυναμίες και τα λάθη τους... Εκφράζοντας αυτήν την αντικειμενική αλήθεια της ποικιλόχρωμης και ποικιλόφωνης, ανομοιομορφης και εξωτερικά κομματιασμένης μαζικής πάλης, η συνειδητή εμπροσθοφυλακή της επανάστασης, το πρωτοπόρο προλεταριάτο, θα μπορέσει να τη συνενώσει και να την κατευθύνει για να καταλάβει τις τράπεζες, να απαλλοτριώσει τα τραστ, και να πραγματοποιήσει άλλα μέτρα που στο σύνολο τους μας δίνουν την ανατροπή της αστικής τάξης[...]".

*

Συγκεφαλαιώνοντας, το δημοψήφισμα συμπύκνωσε μια συγκλονιστική μάχη που έφερε το αποτύπωμα των πιο σκληρών ταξικών και κοινωνικών αναμετρήσεων της τελευταίας πενταετίας. Το αποτέλεσμά του επιβεβαίωσε, με τον πιο emphaticό τρόπο την κρίση ηγεμονίας που μαστίζει το αστικό μπλοκ, υπενθυμίζοντας ότι οι όροι για την εκκίνηση μιας διαδικασίας ρήξεων και ανατροπών με επαναστατικό ορίζοντα και προοπτική παραμένουν μέσα στη συγκυρία υπαρκτοί. Στο φόντο αυτό, το ερώτημα του πολιτικού μετώπου που θα ενεργοποιήσει αυτούς τους όρους αποκτά μια διάσταση κομβική. Κατά την άποψη μας, το μέτωπο αυτό δεν μπορεί

να είναι η συμπόρευση κάτω από μια κοινή ιδεολογική σκέπη, ένα αμιγώς κομμουνιστικό ή αναρχικό μέτωπο. Τέτοιου είδους μοντέλα θα αντιστοιχούσαν σε παλαιότερες -προ κρίσης- εποχές, τότε που ο ταξικός συσχετισμός ήταν σχετικά σταθεροποιημένος και η ανάγκη κατοχύρωσης μιας ταυτότητας επαναστατικής αναφοράς ζωτική. Σε μια συνθήκη όμως οξείας ηγεμονικής κρίσης όπως αυτή που διανύουμε οι προτεραιότητες αλλάζουν. Η βάση για μια μετωπική σύμπραξη δεν μπορεί να είναι η ιδεολογική συνάφεια, αλλά το πολιτικό περιεχόμενο· η συμφωνία σχετικά με το ποιες είναι μέσα στη συγκυρία οι βασικές πολιτικές αντιθέσεις γύρω από τις οποίες πολώνεται η ταξική πάλη, οι αντιθέσεις γύρω από τις οποίες συγκροτούνται τα αντίπαλα ταξικά μπλοκ. Προφανώς, οι αντιθέσεις αυτές δεν είναι το ναι ή όχι στον κομμουνισμό ή την αναρχία. Η ταξική πάλη δεν εμφανίζεται άλλωστε ποτέ στην καθαρή της μορφή. Επικαθορίζεται από τη συγκυρία και έχει πάντα μια ορισμένη πολιτική μετωπυμία. Για τον ελληνικό κοινωνικό σχηματισμό η μετωπυμία αυτή είναι το ναι ή όχι στα μνημόνια, το χρέος, την ΕΕ, το ΔΝΤ· το ναι ή όχι δηλαδή στους βασικούς κόμβους της αστικής στρατηγικής.

Ιδού λοιπόν η πρόκληση για το ανταγωνιστικό κίνημα: να οικοδομήσει σχέσεις κοινωνικής και πολιτικής σύνδεσης με τη μεγάλη εργατική-λαϊκή πλειοψηφία η οποία, όπως απέδειξε περίτρανα στο δημοψήφισμα, απαντά σε αυτά τα διλήμματα αρνητικά. Ασφαλώς κάτι τέτοιο απαιτεί και μια ανάλογη πολιτική μορφή: ένα μέτωπο των δυνάμεων του όχι της ρήξης, του όχι της ανατροπής και του κοινωνικού μετασχηματισμού. Ένα σύγχρονο μέτωπο κοινωνικής απελευθέρωσης, το οποίο στη βάση ενός επαναστατικού προγράμματος, με επίκεντρο τη διαγραφή του χρέους και την έξοδο από την Ε.Ε θα αναμετρηθεί στα ίσια με την ελληνική αστική τάξη, επιχειρώντας την ένοπλη ανατροπή της.

*

Για το ανταγωνιστικό κίνημα, μια υποχώρηση μπροστά στις πραγματικές δυνατότητες που ανοίγει σήμερα η μετωπική πολιτική θα σήμαινε την αναχώρησή του από την ταξική σύγκρουση. Θα σήμαινε την εγκατάλειψη της ριζοσπαστικής λαϊκής δυναμικής στον επιβιωτισμό, στη λουμπενοποίηση, στο φασισμό· σε τελική ανάλυση στον αστισμό. Γιατί όπως έδειξε η ευκολία με την οποία η κυβέρνηση ακύρωσε το όχι, μόλις μια εβδομάδα μετά την επικράτηση του, η υλοποίηση των δυνατοτήτων που γεννά η συγκυρία δε συνιστά κάποια βεβαιότητα. Απαρέγκλιτος όρος ώστε η δυναμική του όχι να μην οδηγηθεί στην αποδυνάμωση και τελικά τη συντριβή, είναι η πολιτική της συγκρότηση και η όξυνση του ταξικού ανταγωνισμού που αυτή κυοφορεί. Παρά τις αξιολογούμενες πρωτοβουλίες που αναλήφθηκαν προς σε αυτήν την κατεύθυνση και οι οποίες εκφράστηκαν στα συγκρουσιακά γεγονότα στο Σύνταγμα την ημέρα ψήφισής (15 Ιούλη) των προαπαιτούμενων του 3ου Μνημονίου, το αποτέλεσμα που καταγράφεται δύο μήνες μετά τη μάχη του δημοψηφίσματος είναι κατά πολύ κατώτερο των προσδοκιών.

Ο νέος γύρος της αντεργατικής-αντιλαϊκής επίθεσης που προετοιμάζεται για μετά τις εκλογές της 20ης Σεπτεμβρίου δεν επιτρέπει καθυστερήσεις και κωλυσιεργίες. Παραμερίζοντας ηγεμονισμούς, τακτικισμούς και κοινοβουλευτικές αυταπάτες, οι δυνάμεις του "ταξικού όχι" πρέπει άμεσα να ξανασυναντηθούν. Το άνοιγμα ενός εκ βαθέων διαλόγου ανάμεσά τους αποτελεί ένα από τα κρίσιμα ζητήματα του καιρού μας!

Συνέλευση αναρχικών-κομμουνιστών για την ταξική αντεπίθεση ενάντια στην ΕΕ